

□ *Son vaxtlar Naftalana yolu düşənlər maraqlı bir mənzərənin şahidi olurlar: elə bir küçə, bir bina yoxdur ki, orada yenidənqurma, abadlıq işləri aparılmasın. Hər addımda canlanma, inkişaf və irəliləyiş hiss olunur. O da xüsusi razılıq doğurur ki, bütün bu işlər müasir arxitektura tələbləri səviyyəsində, yüksək zövq və səliqə ilə aparılır.*

Belə bir cəhəti də xatırlatmağa dəyər ki, genişmiqyaslı quruculuq işləri, əvvəllər olduğu kimi, kampaniya xarakteri daşımır, ardıcıl və sistemli aparılır. Kurort şəhərinə məxsus qələbəlik, çal-çağır, park və xiyabanlardan uçan musiqi sədaları, gur insan axını yay aylarında burada özgə bir əhval-ruhiyyə yaradır.

Bu şəhər haqqında söhbət düşəndə, əlbəttə, ilk növbədə, yada əvəzsiz müalicə qaynağı olan Naftalan nefti düşür. Yeri gəlmişkən, xatırladaq ki, hələ XIX əsrin axırlarında alman mühəndisi Yeger Naftalanda neft çıxarmaq üçün ilk dəfə quyular qazdırmışdır. O, bu neftdən müalicəvi maz hazırlamaq üçün kiçik zavod da tikdirmişdir. Naftalan məzının Almaniyaya vasitəsilə Yaponiyaya, ABŞ-a, İngiltərəyə, Hollandiyaya və başqa ölkələrə yayılması onu əvəzsiz dərman kimi dünyada məşhurlaşdırmışdır. Bu mənada, alman alimi Unnanın dediyi sözlər çox maraqlıdır: “Kimin naftalanı varsa, onun hər şeyi var”. Tarixi faktlardan o da məlumdur ki, 1904-1905-ci illərdə rus-yapon müharibəsi zamanı əsir düşmüş Yaponiya əsgərlərinin təcili yardım

çantalarında Naftalan mazı ilə dolu bankalar tapılmışdır.

Beləliklə, əvvəllər kустar şəkildə istifadə olunan Naftalan neftinin əsl şöhrəti və möcüzəsi ötən əsrin ortalarında meydana çıxmışdır. 1964-cü ildə isə Naftalan Sanatoriya Kurort Birliyi yaradılmışdır. Əvvəllər Goranboy və Yevlax rayonlarının tərkibində qəsəbə kimi fəaliyyət göstərən Naftalan sürətlə böyümüş, 1967-ci ildə keçmiş Sovet İttifaqının ən böyük sağlamlıq ocaqlarından biri olaraq ona respublika tabeliyində şəhər statusu verilmişdir.

Kurort şəhəri Naftalanın əsl inkişaf və yüksəlişi, əlbəttə, ulu öndər Heydər Əliyevin respublikaya birinci dəfə rəhbərlik etdiyi ötən əsrin 70-80-ci illərə təsadüf edir. Məhz həmin illərdə Naftalanda kurort kompleksinin daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı xüsusi qərar qəbul olunmuşdur. Qısa müddətdə yeni sanatoriya binaları tikilib istifadəyə verilmiş, bütün sahələrdə ciddi inkişaf və irəliləyiş əldə edilmişdir. Heç də təsadüfi deyil ki, o illərdə Naftalana istirahətə və müalicəyə gələnlərin sayı ildə 70–80 min nəfərə çatırdı.

Təəssüflər olsun ki, 1988-ci

ildən respublikanı bürüyən xaos və anarxiya bu şəfa ocağından da yan keçməmişdir. Nəticədə, şəhər öz əvvəlki şöhrətini itirmiş, bütün infrastruktur, demək olar ki, dağıdılmışdır. Sanatoriya binalarının əksəriyyətində isə erməni işğalı nəticəsində doğma yurd-yuvalarından didərgin düşmüş qaçqın və məcburi köçkünlər ailələri yerləşdirilmişdir.

İndi isə Naftalanda özgə bütas var. Son vaxtlar kurort şəhəri öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymuş, tikinti-abadlıq və quruculuq işləri genişləndirilmiş, iri layihələr həyata keçirilmişdir. Bunu təkcə şəhərin gündən-günə dəyişən və gözəlləşən siması yox, həm də bu misilsiz şəfa ocaqlarına gələnlərin hər il artan sayı da təsdiq edir.

Burada, əlbəttə, Prezident İlham Əliyevin Naftalana tarixi səfərlərini, bir sıra turizm və sosial obyektlərin açılış və təmələqoyma mərasimlərində iştirakını, ictimaiyyət nümayəndələri ilə keçirdiyi səmimi görüş və söhbətləri, şəhərin sosial-iqtisadi inkişafını daha da sürətləndirmək üçün imzaladığı sərəncamları, verdiyi məsləhət və tövsiyələri ayrıca qeyd etmək lazımdır. Həmin səfər və görüşlər Naftalanda işlərin gedişinə əsaslı təkan vermiş, bütün səy və qüvvələr hərəkətə gətirilmişdir.

Təxminən, iki ay bundan əvvəl ölkə Prezidenti növbəti dəfə Naftalanda olmuş, səfər çərçivəsində 1,8 hektar ərazini əhatə edən müasir tipli xəstəxananın açılışında iştirak etmiş, tibb işçiləri ilə görüşmüş, qarşdakı dövrdə şəhərin inkişafı ilə bağlı məsləhət və tövsiyələrini vermişdir.

Naftalan həmişə qonaqlı-qaralı olub. Ona görə də gəzməli, görməli və istirahət etməli yerlərinin abad və səliqəli olması olduqca vacibdir. Son aylar şəhərdə bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər də məhz həmin istiqamətdədir. Hazırda

şəhərin Səməd Vurğun parkında təmir işlərinə başlanılmış və burada bir çox yeniliklər nəzərdə tutulmuşdur. Başqa parklarda da mərhələli şəkildə əsaslı təmir işləri aparılacaqdır. Çoxmənzilli yaşayış binalarının girişində aparılan təmir işləri də davam etdirilir. Şəhər ərazisindən məişət tullantılarının daşınmasına, bütün küçə və yolların daim təmiz saxlanılmasına nəzarət artırılmışdır.

Nəzərə alsaq ki, Naftalana il ərzində 35 minədək turist gəlir, bu səbəbdən də şəhərdə təmizlik-abadlıq işlərinə diqqət artırılır, sanitariya vəziyyət daha da yaxşılaşdırılır. Bununla bərabər, hazırda havaların isti keçməsi ilə əlaqədar şəhərin parklarında, şəhərdaxili avtomobil yollarının kənarında salınmış yaşıllıqların qorunmasına və suvarılmasına da diqqət artırılmışdır.

Naftalan bu gün həm nadir müalicəvi neftinə, həm də müalicə və istirahət üçün yaradılan müasir infrastrukturuna görə turistlər üçün cəlbəedici məkana çevrilmişdir. Məhz bunun nəticəsidir ki, ildən-ilə burada dincələnlər və müalicə olunan turistlərin sayı artır. Cari ilin 6 ayında Naftalan şəhərinin kurort-sanatoriya və istirahət mərkəzləri 12 mindən çox turist qəbul etmişdir. Bu isə ötən ilin eyni dövrü ilə 26,5 faiz çoxdur. Bunun 5 min 831 nəfəri xarici turistlər olmuşdur. Bu dövrdə Naftalanda daha çox Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkiyə və Ukraynadan olan turistlər istirahət edib, müalicə alıblar. Eyni zamanda, ötən dövrdə ərəb ölkələrindən gələnlərin sayında da artım müşahidə olunmuşdur.

Ümumiyyətlə, hazırda şəhərdə fəaliyyəti göstərən 3-ü beşulduzlu olmaqla, 10 sanatoriya və müalicə mərkəzi eyni vaxtda 2,2 min turist qəbul edə bilər. Turizm potensialının tanınması, o cümlədən ölkəmizin sağlamlıq turizminin daha geniş təbliği məqsədilə şəhərdə fəaliyyət göstərən turizm obyektləri ölkədə və xaricdə keçirilən sərgilərdə fəal iştirak edir. Naftalan şəhəri, onun müalicəvi əhəmiyyətə malik olan naftalan nefti və göstərdikləri xidmətlər haqqında əcnəbilərə ətraflı məlumat verilir.

Belarus Həmkarlar Federasiyasının təşkilatçılığı ilə Minsk şəhərində keçirilən turizm sərgisində Naftalan müalicəvi sanatoriya xidmətləri təqdim olunmuşdur. Özbəkistanın kultura.uz portalı isə möcüzəli Naftalan nefti haqqında məqalə yaymışdır. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Yüksək Texnologiyalar Parkı, Fiziologiya İnstitutu və Naftalan Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə “Naftalan – 2018” beynəlxalq elmi-praktik konfransı keçirilmişdir.

Naftalan neftinin müalicəvi əhəmiyyətinin Avropa ölkələrində tanınması üçün bir sıra turizm obyektlərinə Avropa standartlarına uyğunluq sertifikatı verilmişdir. Naftalan nefti əsasında məhsullar hazırlayan “Qətrənsiz Naftalan məlhəmi” MMC-nin istehsal etdiyi məhsulların “Made in Azerbaijan” brendi altında xarici bazarlara çıxarılır.

Naftalan kurort şəhərinin inkişafı və keçmiş şöhrətinin bərpası ölkə başçısının daim diqqətdə saxladığı məsələlərdəndir. “Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Prezidentinin müvafiq fərmanı şəhərin perspektiv inkişafına təkan verən mühüm sənəddir. Naftalan nefti əsasında mövcud və yeni sağlamlıq məhsullarının təşviqi, turistlər üçün digər cəlbəedici yerlərdə bərpa və yenidənqurma işlərinin aparılması, eləcə də Bakı və Naftalan arasında sürətli, rahat avtobus və qatarların istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Bu gün Naftalanda həyatın axarı gurdur. Bütün qüvvə və səylər hərəkətə gətirilir. Əlavə imkan və ehtiyat mənbələri üzə çıxarılır, yeni-yeni təşəbbüslər meydana çıxır. Nəticə isə göz qabağındadır: Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə şəhərə istirahətə və müalicəyə gələn turistlərin sayı artmışdır. Tikinti-quruculuq və abadlıq işləri də sürətləndirilmişdir. Ümumi məhsul buraxılışının həcmi 9,6 faiz artmışdır. Bir sözlə, Naftalan uğurlu yol üstədir.

*Ziyəddin SULTANOV,
“Xalq qəzeti”nin
bölgə müxbiri*

